

John Fowles (1926 - 2005) – Sběratel (1963)

Struktura zkoušky:

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, umělecký směr / tvůrčí skupina, literárněhistorický kontext, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

3. Námět, témata, hlavní motivy;

4. Zvláštnosti kompozice;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti.

Nebud'te tak nervózní, nabádala jsem ho, chci to a to. Jen hezky přirozeně. Ale nešlo to, naprosto to nešlo, ať jsem dělala, co jsem mohla.

Nedošlo k ničemu. Nedokázal roztát. Jednu chvíli mě pevně stiskl. Ale zas v tom nebylo nic přirozeného. Jen zoufalá napodobenina toho, jak si to ve skutečnosti představuje. Až dojemně nepřesvědčivá.

Není toho prostě schopen.

Není to skutečný muž.

Vstala jsem - leželi jsme na pohovce - klekla jsem si k němu a utěšovala ho, aby si z toho nic nedělal. Jako maminka. A pak jsme se zase oblékli.

A postupně vyšlo všechno najevo. Jak to s ním je. A později i to, jaký je doopravdy.

Psychiatr mu kdysi řekl, že je a zůstane impotentní.

Řekl, že si kdysi představoval, jak spolu ležíme v posteli. Jen ležíme. Nic víc. Tak to tak uděláme, navrhla jsem. Ale to nechtěl. Někde hluboko je v něm vedle té nelidskosti a zatrpklosti i ohromující nevinnost. Ta ho ovládá. Tu si musí chránit.

Řekl, že i tak mě má rád.

To, co máte rád, odpověděla jsem, je vaše vlastní láska. To není láska, to je sobectví. Nemyslíte vlastně na mě, ale na to, co vás ke mně poutá.

Sám nevím, co to je, řekl na to.

A pak jsem udělala chybu. Cítila jsem, že to všechno byla marná oběť, že ho nějak musím dovést k tomu, aby ocenil, co jsem pro něho podstoupila, že by mě nechal odejít – tak jsem se mu to pokusila vyložit. A teď se ukázalo, co v něm opravdu je.

Byl hnusný. Nechtěl mi nic slíbit.

Byla mezi námi větší propast než kdy dřív. Řekla jsem, že je mi ho líto, a on na mě vyletěl. Bylo to strašné. Nakonec jsem se rozplakala.

Taková strašná necitelnost, nelidskost. Jsem jeho vězeň. Musím tu zůstat dál.

A konečně to poznání, že tohle je jeho pravá tvář.

Nedá se tomu rozumět. Co je to za člověka? Co vlastně chce? A proč tady jsem, jestliže toho není schopen?

Jako kdybych ve tmě zažehla oheň, aby nás trochu zahřál, a dosáhla jsem jen toho, že jsem v tom světle spatřila jeho podobu.

Moje poslední slova byla: Nemůže být mezi námi větší propast. Stáli jsme před sebou nazí.

Ale ve skutečnosti je.

II. Nebeletristický text:

- A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;
- B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Martin Hliský: Fowelsova studie kalibanství aneb Alegorický příběh jako thriller

Nestává se často, aby autor v pravém slova smyslu bestsellerový byl zároveň vysoce ceněn univerzitní literární vědou a kritikou, aby oslovoval nejširší čtenářskou obec a zároveň zůstal autorem intelektuálně náročným, dokonce exkluzivním. Náklady Fowelsových románů jdou v Anglii a v Americe do milionů a o žádném žijícím britském spisovateli střední generace (John Fowels se narodil roku 1926 v Essexu) nebylo napsáno tolik monografií, studií a článků. Americký spisovatel a kritik John Gardner o Fowelsovi prohlásil, že je „jediným žijícím britským spisovatelem, jehož knihy se s největší pravděpodobností stanou klasickými“, a neváhal ho srovnávat s Lvem Tolstým a Henrym Jamesem. Autor jedné z knižních monografií o Fowelsovi Peter Wolfe zas nachází ve Fowelsových románech „intelektuální náboj“ podobný Joyceovu literárnímu experimentu. Takové soudy mohou právem vzbuzovat podezření z nadhodnocení, jsou však příznačné pro čtenářské a kritické přijetí Fowelsova díla. Fowels svými romány oslovuje jak příznivce tradičního realistického způsobu vyprávění, tak stoupence prózy tím či oním způsobem experimentální, stejně efektně umí použít postupů literatury modernistické (i postmodernistické) a modelů literatury populární, ať je to thriller, detektivka, gotický příběh, pohádkově fantastický příběh či romantické vyprávění na téma historické nebo milostné. Právě specifická symbióza tradice a experimentu a neustálé prolínání literatury „vysoké“ s literaturou „pokleslou“ jsou podstatou Fowelsovy románové poetiky, a zároveň naznačují obecnější tendence britské prózy sedmdesátých a osmdesátých let. /.../